

Introduktion

Velkommen til det niende nummer af *Tidsskrift for Medier, Erkendelse og Formidling*, hvor vi bringer fire artikler. Vi indleder med Sarah Prahl Larsens artikel *Interaktivt Midgård: tønderæs og fanfiction-romancer i Peter Jacksons "Hobbitten"*. I modsætning til Peter Jacksons filmserie om "Ringenes Herre", der generelt blev rost for sin evne til loyalt at levendegøre J.R.R. Tolkiens univers, blev filmatiseringen af forløberen, børnebogen "Hobbitten", mødt med en del kritik for manglende trofasthed over for forfatterens forlæg. Disse forandringer ser Sarah Prahl Larsen imidlertid ikke som mangler, men som systematiske forsøg på at udvide og opdatere fortællingen, hvor der trækkes på interaktive strategier som fanfiction-lignende medskrivning og computerspils-æstetik. Gennem næranalyser af karaktererne Kili, Legolas og Tauriel påvises det, hvordan tilføjelsen af karakterer fra andre af Tolkiens fortællinger og tilskrivning af større emotionel dybde bidrager til at udvide persongalleriet og deres indbyrdes relationer på tværs af de enkelte fortællinger, ikke ulig de måder som den omfattende fanfiction allerede har bearbejdet og udvidet Tolkiens univers. "Ringenes Herre"-trilogien afstedkom et væld af computerspilsversioner af filmene med større eller mindre trofasthed over for forlægget, og denne spilæstetik anvendes bevidst af Jackson i fx tønderæs-scenen, hvor kombinationen af filmens narrative og visuelle forcer og computerspillets interaktive aspekt giver mødet med Midgårdsuniverset en mere kropelig-fysisk karakter. Peter Jacksons filmatisering af "Hobbitten" kan dermed siges at være loyal, ikke over for det konkrete tekstlige forlæg, men over for Tolkiens egne idéer om at give plads til læserens indlevelse og medforfatterskab, som han formulerede i skriftet "On Fairy Stories".

I artiklen *Mens de venter – undervisning af asylsøgende børn i Røde Kors' skoler* belyser Bolette Moldenhawer og Jeanette Ruskjær det pædagogiske arbejde og de udfordringer, der stiller sig som følge af asylsøgende børns særlige situation, dels som asylansøgere, der lever under særlige forhold i Danmark og er uden viden om, hvorvidt de skal forblive i landet og fortsætte skolegang her, og dels kan have særlige problemer som følge af opbrud og flugt fra oprindelseslandet. Som følge af den særlige situation bliver fokus i det pædagogiske arbejde ikke mindst sat på at skabe ro, struktur og genkendelige

rammer for børnene som modstykke til den usikkerhed, der ellers præger deres situation. Lærernes praksis afspejler, at de tilskriver børnene en tosidig social identitet som både børn og asylansøgere, hvor man prøver at tage højde for, at de "befinder sig i en gråzone mellem Danmark og "hjemland", mellem nutid og fremtid og mellem midlertidighed og permanens". Undervisningen får delvist karakter af at skulle "udfylde ventetiden" i det sociale og retslige limbo, som børnene befinder sig i, og som gør det uklart, hvilke formål undervisningen skal tjene eksempelvis i forhold til sprogindlæring; skal undervisningen styrke dansksproglige kompetencer eller modersmålskompetencer?

Lærke Skærlunds artikel *Hvem er Knud? Om børnelitteraturens potentiale i den retoriske dannelse* bringer litteraturteori i dialog med retorisk teori med henblik på at diskutere, på hvilke måder litteratur kan tænkes at bidrage til retorisk dannelse, dvs. at udvikle kompetencer til at være medborger i et demokratisk samfund, hvor samtalen vægtes som et grundelement. Afsættet er Giambattista Vicos idéer om retorikkens pædagogiske potentialer, der rækker langt ud over indøvelsen i at argumentere rationelt. Lærke Skærlund argumenterer i lyset heraf for, at retorisk dannelse også drejer sig om at øve og praktisere sin fantasi, herunder evne til at tænke i billeder. Opøvelse af forestillingsevne gennem litteratur og kunst er således vigtige redskaber i udviklingen af retoriske evner. Gennem en receptionsæstetisk og retorisk analyse af Jesper Wung-Sungs børne- og ungdomsbog *Ud med Knud*, hvor analysen lægger vægt på at bestemme den indskrevne læser og læserens arbejde med at udfylde tomme pladser, demonstreres det, at hovedpersonen Williams omgang med sin imaginære følgesvend Knud skaber muligheder for, at læseren selv involveres i en indre og reflektiv dialog om eksistentielle spørgsmål.

Vi afrunder nummeret med et interview med den internationalt anerkendte filmforsker Ed Tan, der ud over sin stilling som professor ved Amsterdam School of Communication Research (ASCoR) også er adjungeret professor ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet. Ed Tan tilhører gruppen af kognitivt orienterede filmforskere og er bl.a. kendt for sin indflydelsesrige bog fra 1994 *Emotion and the Structure of Narrative Film: Film as an Emotion Machine*. I interviewet peger han bl.a. på sin egen inspiration fra psykologien, og her ikke mindst fra forskere som Nico Frijda,

Frans de Waal, Julian Hochberg og James Cutting. Nyere kognitionsforskning sætter fokus på, hvordan følelser fungerer i et intimt samspil med handling og tænkning, her i mødet mellem tilskueren og hvad der sker på filmens lærred. Ed Tan er fortaler for et snævert samspil mellem teoriudvikling og empirisk forskning og er kritisk over for den behavioristiske tankegang om automatiseret kognition, han finder fortsat dominerer megen psykologisk forskning. Interviewet afsluttes med hans bud på vigtige opgaver for den kognitive filmforskning i årene fremover. Interviewet er foretaget af lektor Andreas Gregersen og lektor Birger Langkjær, MEF.

Tidsskriftet redigeres af en uafhængig redaktion ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling på Københavns Universitet, og det udgives på en online, open access platform ved Det Kongelige Bibliotek. Det er åbent for bidrag inden for fagområderne film- og medievidenskab, kommunikation og it, filosofi, pædagogik og retorik. I tidsskriftet ser vi det som en særlig opgave at stimulere talentudvikling blandt studerende og yngre forskere. Det betyder, at vi gør en ekstra indsats for at få ældre studerende og yngre forskere til at publicere videnskabelige artikler og inddrage dem i det redaktionelle arbejde. Hvis du ønsker at bidrage til tidsskriftet, kan du læse nærmere om formalia og andre krav til manuskript på vores hjemmesider:

<http://mef.ku.dk/forskning/mef-journal/>

God læselyst!

Redaktionen, 20. september 2017.

Verena Katharina Brändle, ph.d.-studerende

Sabrina Ebbersmeyer, lektor

Madeline Luidor Heltberg, redaktionssekretær

Stig Hjarvard, professor

Kristian Koch, professor

Petar Mitric, ph.d.-studerende

Bolette Moldenhawer, lektor

Malene Kubstrup Nelausen, ph.d.-studerende

Kjetil Sandvik, lektor

Thea Sejr, undervisningsassistent